

12de vergadering

Maandag 15 december 2003

Aanvang 21.00 uur

Voorzitter: Timmerman-Buck

Tegenwoordig zijn 61 leden, te weten:

Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman-Beukema toe Water, Biermans, Broekers-Knol, Van den Broek-Laman Trip, Van Dalen-Schiphorst, Dees, Doek, Dölle, Van Driel, Dupuis, Eigeman, Essers, Van Gennip, De Graaf, Van Heukelum, Hoekzema, Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oye, Ketting, Klink, Koekkoek, Kox, Van der Lans, Van Leeuwen, Lemstra, Van der Linden, Linthorst, Maas-de Brouwer, Meulenbelt, Middel, Van Middelkoop, Nap-Borger, Noten, Van den Oosten, Pastoor, Platvoet, Pormes, Putters, Rabbinge, De Rijk, Rosenthal, Russell, Schouw, Schuurman, Schuyer, Slagter-Roukema, Soutendijk-van Appeldoorn, Sylvester, Tan, Terpstra, Van Thijn, Timmerman-Buck, Wagemakers, Walsma, Werner, Westerveld, Witteman, Woldring en De Wolff,

en de heer Bot, minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en de heer Kamp, minister van Defensie.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Vedder-Wubben en Van Raak, wegens bezigheden elders;

Jurgens, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ik verzoek u, te gaan staan voor de herdenking van de heer Braakman.

Op 2 december jongstleden is op 77-jarige leeftijd overleden de heer Braakman. Ted Braakman was lid van deze Kamer voor de VVD-fractie van 23 juni 1987 tot 11 juni 1991. Hij was een wiskundige die zich ontwikkelde tot een leidende autoriteit bij het verzekeringswezen. Bij de verzekeringsmaatschappij Nationale Nederlanden kwam hij binnen als directeur in 1968. Na drie jaar werd hij voorzitter van de directie. Wederom na drie jaar werd hij lid van de raad van bestuur. Na een tienjarig lidmaatschap mocht hij zich voorzitter noemen van diezelfde raad van bestuur van Nationale Nederlanden.

Hij bekleedde dit voorzitterschap toen hij deze Kamer binnentrad. Halverwege zijn Kamerperiode verrijkte hij de Europese Optiebeurs te Amsterdam als lid van het bestuur aldaar. Hij combineerde dit alles met vele functies in de financiële wereld, in en namens werkgeversorganisaties. Wegens zijn verdiensten voor het Belgische bedrijfsleven werd hij benoemd tot Commandeur in de Orde van Leopold II. Daarnaast is hij onderscheiden als Officier in de Orde van Oranje-Nassau en Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Gedurende zijn lidmaatschap van deze Kamer heeft hij geopereerd met grote kennis van zaken en als lid van de commissies Financiën, Economische Zaken en Onderwijs het woord gevoerd.

Dat hij zijn Kamerlidmaatschap en onze Kamer gedurende zijn vierjarige periode heeft gewaardeerd, moge blijken uit het feit dat hij zes jaar na het verlaten van de senaat lid werd van de Adviescommissie Kandidaat-

stelling VVD Eerste Kamer. Die betrokkenheid van deze innemende en wijze man is kenmerkend. In veel overlijdensadvertenties is dan ook gewag gemaakt van zijn blijvende betrokkenheid na een formeel vertrek; van de Bank Nederlandse Gemeenten, waar hij voorzitter is geweest van de raad van commissarissen, tot de raad van toezicht van het Leids Universitair Medisch Centrum, waarvan hij eveneens het voorzitterschap heeft bekleed.

De Eerste Kamer zal zich Ted Braakman herinneren als een bekwaam en gewaardeerd lid dat zich met deskundigheid inzette voor de werkzaamheden die hier worden verricht. Onze gevoelens van deelneming gaan uit naar zijn vrouw, zijn kinderen en zijn kleinkinderen. Mogen de goede herinneringen aan onze oud-collega hun de kracht schenken dit grote persoonlijke verlies te dragen.

Ik verzoek u, een ogenblik stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen staande enige ogenblikken stilte in acht.)

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van enkele wetten op het beleidsterrein van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in verband met het herstellen van wetstechnische gebreken en leemten (29046);**

- **Wijziging van de Telecommunicatiewet en de Wet Onafhankelijke post- en telecommunicatie-autoriteit in verband met de invoering van een regeling voor toegang tot openbare telecommunicatienetwerken bestemd voor het bieden van toegang tot**

Voorzitter

internet en een verduidelijking en een verruiming van de regeling voor toegang tot oproepnetwerken (28203);

- Wijziging van diverse wetten op het terrein van VWS, teneinde enkele wetstechnische gebreken te herstellen of andere wijzigingen van ondergeschikte aard aan te brengen (Technische aanpassingen van VWS-wetgeving 2003) (29230);

- Vaststelling van de begrotingsstaat van de Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2004 (29200-IXA);

- Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2004 (29200-IXB).

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 26 maart 2003 te Brussel totstandgekomen Protocollen bij het Noord-Atlantisch Verdrag inzake de toetreding van de Republiek Bulgarije, de Republiek Estland, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Roemenië, de Republiek Slovenië en de Republiek Slowakije (Trb. 2003, 53, 54, 55, 56, 57, 58 en 59) (28871).

De **voorzitter**: Ik heet van ganser harte welkom in dit huis de minister van Buitenlandse Zaken, alsmede de minister van Defensie.

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Van Gennip** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Namens de fractie van het CDA heet ik van harte welkom de nieuwe minister van Buitenlandse Zaken, de heer Bot. Vele malen is hij in deze Kamer geweest, maar dan op de gereserveerde tribune hier boven ons als adviseur en waarnemer. Met des te meer genoegen zien wij hem nu achter de regeringstafel de stoel bezetten van de vele voorgangers die hij zo lang en zo bekwaam heeft geadviseerd. Wij wensen hem veel zegen en geluk in zijn ministerschap, dat in zijn eerste twee weken al op

een ongeëvenaarde wijze vroeg om ervaring, deskundigheid en vastberadenheid.

Het spijt mij daarom oprecht dat ik vanavond moet beginnen met het afdraaien van een valse grammofoonplaat. Wij worden opnieuw, en voor de zoveelste keer, in deze Kamer geconfronteerd met de noodzaak van een overhaaste afdoening van een verdrag. De Tweede Kamer en het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben zes en een halve maand genomen voor de behandeling van dit, toch zeer eenvoudige, verdrag. Ook bij andere gelegenheden, zoals FOL – ik spreek hier ook als voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken – heb ik moeten aankondigen dat het niet vanzelfsprekend is dat wij voor onze beurt maar twee weken krijgen. De MP doet nu een beroep op ons om voor het kerstreces dit verdrag af te handelen. Het argument is valabel: ons land blijkt regelmatig hekken-sluiter te zijn bij de ratificatie van internationale verdragen en wil in het voorjaar de toetreding van zeven nieuwe leden rond kunnen komen, dan moet de uiterste snelheid betracht worden. Willen wij ons werk zorgvuldig doen, dan is een behandelingsperiode van drie maanden niet overdreven en hebben wij al eerder zes weken als minimum geïndiceerd. Ik hoop dat de nieuwe minister zich zal inspannen om aan die termijnen strikt de hand te houden. Wij kunnen in het vervolg anders moeilijk de garantie geven dat wij zullen meewerken aan tijdige afdoening. Gaarne een toezegging in deze zin van de minister.

Het onderwerp van onze behandeling is – hoe eenvoudig wellicht ook volkenrechtelijk – toch van historische betekenis. De voorganger van de minister refereerde aan tot tranen toe bewogen regeringsleiders op de top van Praag vorig jaar. Toetreding van bijvoorbeeld het Balticum tot de NAVO: wie had dat zelfs twaalf jaar geleden voor mogelijk gehouden? Er zijn andere beelden: een demonstratie vier jaar geleden voor het stadhuis in Vilnius. Ik kom dat stadhuis uit, na een vergadering van de NAVO-assembly. NATO en demonstraties: de reflex van de jaren zeventig en tachtig kwam plotseling weer op. Maar ik vergis mij: de spandoeken en de kreten roepen het tegengestelde uit: "NATO is cool! We want in!" Historische momenten uit een land waarvan eenderde van de

bevolking door de voormalige Sovjetbezetter naar Siberië is gedeporteerd. En vorig jaar in Boekarest, in dat overdimensionale cultuurpaleis, dat voor een eeuwigheid de onoverwinnelijkheid van de communisten in steen en marmer moest bevestigen, ooit getooid met alleen maar rode vlaggen en beelden van hamer en sikkel, en nu de vlaggen van Vaticaanstad, Bulgarije en de NATO. Tezelfdertijd herbergde het de bezoekende paus, de vergaderende NAVO-assembly en de ontvangende ex-koning, nu premier, Simeon van Saksen Coburg. De scheppers van dat paleis zullen het zich wel anders hebben voorgesteld voor het Europa van het begin van de 21ste eeuw.

Dankbaar begroet mijn fractie daarom de toetreding van de zeven nieuwe leden als een volgende stap in de heling van Europa. Wij onderstrepen de algehele ontspanning die deze toetreding mogelijk maakt. De aanhouders hebben het gered. Dat was, zeker als wij de gigantische strategische betekenis van het Balticum bekijken, niet altijd voor de hand liggend en dat was het evenmin als wij de kritiek in ons eigen land wegen. Vijf jaar geleden moesten wij stelling nemen tegen standpunten als die van onze ambassadeur in Moskou en de toenmalige VVD-leider, tegen zijn eigen minister van BUZA in, dat dit soort uitbreidingen onnodige provocaties waren van de Russische Federatie. Hoe ziet de regering dat nu?

Toch zijn er ook vragen te stellen, zorgen te uiten bij dit verdrag. Naast wat in de Tweede Kamer is gezegd, voor ons een viertal. De zorgen van Bolkestein mochten vijf jaar geleden overdreven zijn, ik weet niet of de huidige plannen van de VS – als zij waar zijn – om eigen bases te vestigen in de toetredingslanden van 1997 en in die van nu, zo wijs zijn. Angst is een slechte raadgever in relatie met Rusland, maar onnodige provocatie moet ook vermeden worden. Wij denken dat er allereerst enorm moet worden geïnvesteerd om Rusland zoveel mogelijk te betrekken bij de Atlantische waardedegemeenschap, ook door intensivering van de relatie met de EU. Wij sluiten uiteraard de wenselijkheid van bases tegen het terrorisme niet uit, maar dan toch graag in het kader van een samenhangend beleid ten aanzien van